

CONSCIÈNCIA D'ARA
I la setmana que ve:
La Índia: bressol de creences

Estils

ASSAIG SOBRE EL SILENCI
Giovanni Pozzi repassa l'aprenentatge monàstic del silenci mitjançant la lectura, l'oració i la meditació, vehicles tots per aconseguir la més alta de les metes: la pròpia humanitat.

María Toscano: “L’espiritualitat, si no està compromesa amb la realitat, no val per a res”

Aquesta filòsofa ha dedicat tota la vida a estudiar el pensament i la mística de les diverses religions

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

O bre les portes de casa seva i, malgrat el silenci no més trencat per la seva veu acollidora, es poden percebre fàcilment les ressonàncies de totes les veus que han poblat aquesta casa. El saló ple de llibres, sofàs, butaques i cadires encara conserva fragments de milers d'hores de converses. A les lleixes, els llibres parlen, a tot arreu ho fan, però aquí les emanacions subtils de les pàgines enquadernades es barregen d'una manera evident amb tots els ecos flotants d'una parella que ha fet de la conversa camí. Tot i que Germán Ancochea, el marit de María Toscano, va morir fa gairebé sis anys, ella encara en parla compungida, com si hagués mort ahir. Absència, també presència –continuat en la discontinuïtat, camí que s'estreny per fer-se més ample–. “Ens assèiem aquí, jo a la meua butaca i ell a la seva davant l'ordinador, durant tardes senceres, parlant sobre un tema que ens havíem proposat. Jo amb el meu quadern escrivia, ratllava, reescribia, buscàvem bibliografia, llegíem i llegíem...”, explica Toscano per descriure el procés d'escriptura conjunta que van posar en pràctica durant anys i que els va portar a publicar set llibres. “No escrivíem per vendre, es tractava d'una altra cosa, gaudíem molt en aquest procés, i moltes tardes a la setmana, sempre que podíem, ens dedicàvem a comentar i compartir els nostres punts de vista”. Coautoría que s'ampliava també a les tres filles que van tenir en comú, i que des de ben petites participaven en aquestes converses, així com als amics i grups d'oració i d'estudi, que feien de cada títol una obra coral. De fet, va ser un d'aquests amics, l'editor barceloní Juli Peradejordi, d'Obelisco, qui els va animar a escriure tot el coneixement acumulat i compartit durant tants anys. Llibres, a més, en què reuneixen els testimonis de diverses persones, com per exemple el que recull catorze segles de dones místiques cristianes (“Mujeres en busca del Amado”) o l'antologia comentada de noranta-nou autors destacats de la història de la filosofia occidental que reflexionen sobre Déu (“¿Qué decimos cuando decimos Dios?”).

Vocació clara

De pare andalús i mare aragonesa emigrats a Madrid, ciutat que l'ha vist créixer i on encara viu, Toscano va ser la més gran de deu germanes i dos germans en una casa on es tenia molt clar que tothom havia d'es-

María Toscano va ser professora durant 42 anys. YOUTUBE

tudiar i treure's una carrera. Ja amb disset anys ho tenia clar: es volia dedicar al pensament, i va triar una carrera que en aquella època s'anomenava filosofia pura i que només s'impartia en tres facultats: Barcelona, València i Madrid. Ara, ja jubilada, recorda amb molta felicitat els quaranta-dos anys de donar classe sense interrupció “d'una cosa” que li “encanta”, la filosofia. Per les seves mans hi han passat joves universitaris, alumnes de secundària i també, durant vint-i-tres anys, teòlegs. I si bé creu que la filosofia serveix per moblar el cap, estructurar-te i ordenar els conceptes, a la vegada alerta sobre la mera acumulació de coneixement en l'àmbit acadèmic o intel·lectual. “El veritable coneixement –assegura– no neix només del món dels llibres, sinó d'una llum interior que el lumina allò que llegeixes... En certa manera les coses no diuen res si no estan il·luminades”.

Saviesa, doncs, en què el coneixement intel·lectual és només un dels ingredients, però que no pot limitar-se a això. “No crec que que la part espiritual es pugui separar de la mental o racional. En aquest sentit, amb el meu marit vam començar una llarga carrera d'estudi i també de pràctica, immersos en la recerca interior i la meditació, ja fos en la tradició cristiana o en d'altres.

Publicacions
Del seu art de
conversa amb
el seu marit
i amics en
van sorgir
set llibres

Permeable
“La pròpia
meditació
ens porta
a canviar la
nostra mirada
sobre tot”

Per exemple, durant anys vam formar part d'un grup de meditació sufi, sense per això haver-nos de convertir a l'islam, de la mateixa manera que hem seguit meditacions del budisme tibetà. En aquests quaranta anys de vida comuna hem llegit de tot, de la gran tradició cristiana, de la cabalística i de tot allò que té a veure amb el desenvolupament espiritual d'Occident, i també, sobretot, de tres corrents orientals, el taoisme, el budisme i l'hinduisme en alguna de les seves branques”.

El mestre Panikkar

I entre tots aquests grups i mestres, una figura destaca en especial: Raimon Panikkar. Amb ell van compartir amistat, meditació i coneixement durant molts anys, i encara ara no triga a treure un àlbum de fotografies que recull totes les trobades a Tavertet. “Panikkar parlava d'una visió cosmoteàndrica, en la qual és difícil separar el cosmos de la realitat teàndrica última, sagrada i de l'anthropos, l'home. Déu sense l'home, ¿quin sentit tindria?, i l'home, sense Déu, ¿quin valor tindria? El mateix passa amb el cosmos. És a dir, que la unió entre aquests diferents aspectes de la realitat és molt més complexa del que sembla: no és una realitat uniformadora, en què tot seria el mateix, no cal confondre'ns, ja que el cosmos és

el cosmos, Déu és Déu i l'home és l'home, però a la vegada podem copsar una relació profunda entre els tres. Personalment m'identifico molt amb aquesta visió de Panikkar. La meditació en si ens porta a canviar la nostra mirada sobre tot i la realitat adquireix, de sobte, una dimensió que no tenia fins aleshores. I una vegada comences aquest camí no hi ha marxa enrere...”

Beu de totes les fonts de la mística universal, sense cap necessitat d'abandonar el cristianisme (“no podria deixar de ser cristiana”, afirma), i alhora és crítica amb una institucionalització o un dogma que pot arribar a dessecar aquestes mateixes fonts. “En la vida espiritual l'única cosa que se'ns demana és que ens posem en camí i siguem honestos per seguir aquesta crida cap al que realment ens sentim cridats a fer, tot i els obstacles. L'espiritualitat no és un bonisme que ens aïlla. Si no ens preguntem pel nostre germà i pel captaire del costat, millor deixar de meditar. En això sí que hem de ser fermes, i més avui dia, en què assistim a certa manipulació de l'espiritualitat per fins comercials i per enfortir l'individualisme, que, de retruc, enforteix el sistema econòmic. Cal insistir que l'espiritualitat és una cosa de fonament, d'estar compromès amb la realitat. Si no, no val per a res”.

OPINIÓ

No hi ha ecologia sense bellesa

EULÀLIA FANAR
INVESTIGADORA EN TEMES DE GÈNERE I CONFLICTE

Quan parles de religió et poden titllar de proselitista o il·luminada; quan parles de bellesa, de cursi, i, segons quina mirada tens sobre joves i infants, de maternal o protectora. Idees abstractes en un món –el de les opinions– massa difús i contaminat. Però llavors aterres i tens una conversa real amb una amiga real, al voltant d'un àpat real pintat del sol més amorós, que és el de l'hivern. I en aquesta conversa, en què no surten temes generals ni d'actualitat, sinó la vida quotidiana i profunda, parles dels fills, de la feina, de l'amor. I t'explica una cosa que ja comença a ser viral, malgrat que poques vegades se'n parli obertament: el desencís de molts joves –com el seu fill de setze anys–, desencís vital en un escenari en què el consumisme és omnipresent, el narcisisme omnipotent i la fi del món imminent. La fi del món literal, a causa dels impactes ecològics que cada vegada sacsegen més el nostre planeta. Joves i

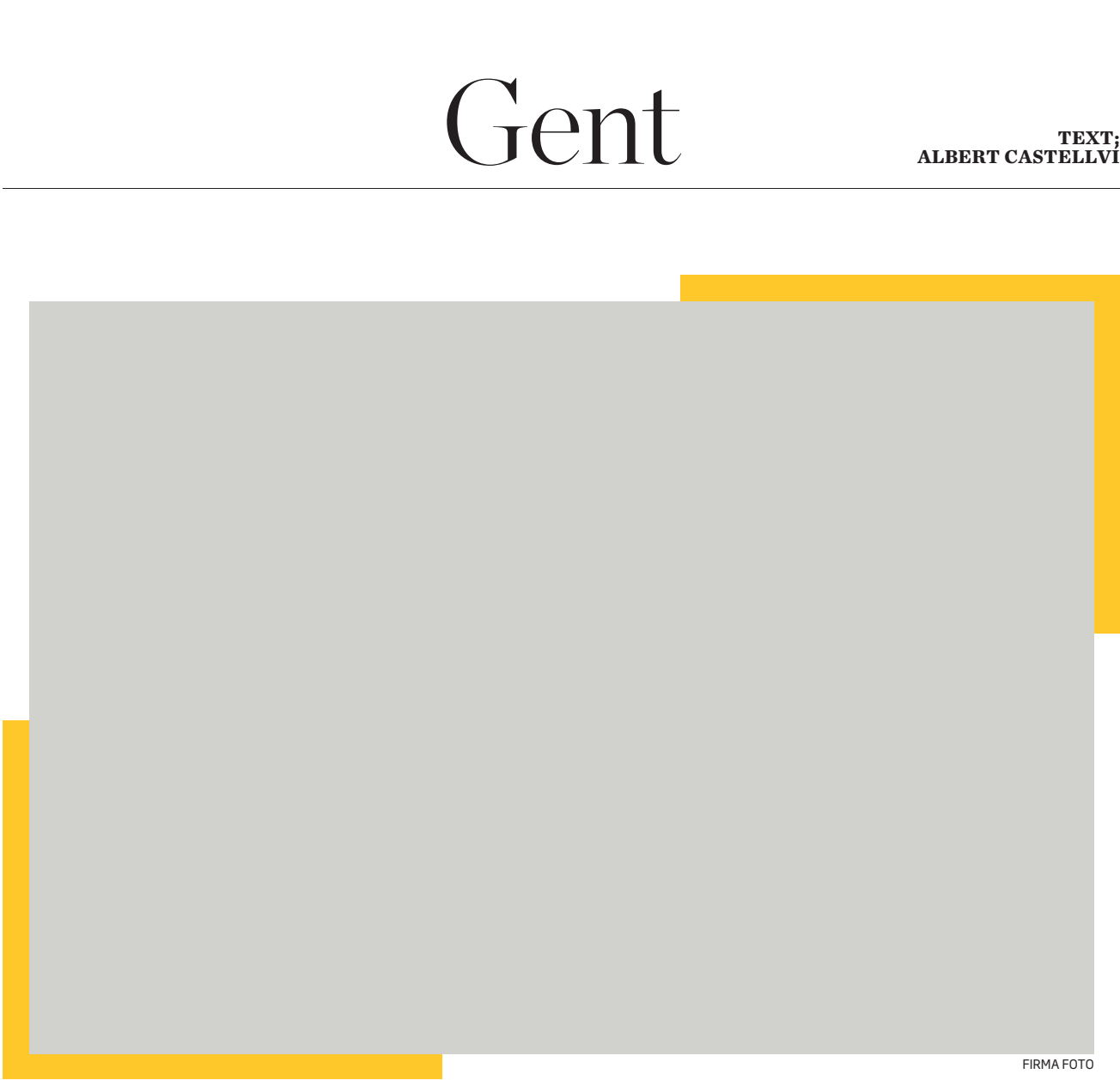
Poc es parla dels molts joves que tenen un desencís vital en un escenari on el consumisme és omnipresent

nens que s'han criat entre aquesta crida constant a l'evasió del món per part del consumisme agressiu i, alhora, l'altra cara de la mateixa moneda, un discurs ecologista apocalíptic que dibuixa escenaris realment foscos. Crec que va ser Dostoiévski qui va dir que només la bellesa salvarà el món, i precisament la Bellesa (amb majúscules, indissociable també de la joia de viure) ni es ven ni es troba en els missatges que, amb l'excusa de sensibilitzar-nos, ens perforen l'ànima.

La fi del món també ve anunciada per moltes tradicions religioses, però aquesta fi és només l'etapa cap a un nou estat de plenitud –en les abrahàmiques– o cap a un incert no-res il·luminat –en les orientals–. Només qui no creu en la Bellesa perd la vida volent-la comprar o deprimir per un món de llejor incorregible. Ens pertoca a totes, a tots, percebre aquesta bellesa que ens salva, compartir-la, propagar-la, reverenciar-la.

GETTY

TEXT:
ALBERT CASTELLVÍ

Jeff Bezos denuncia que el ‘National Enquirer’ li fa xantatge

Jeff Bezos, el fundador i conseller delegat d'Amazon, ha acusat l'empresa editora del diari nord-americà *National Enquirer* d'intentar fer-li xantatge amb l'amenaça de publicar “fotografies íntimes” que suposadament hauria enviat a la seva amant si no deia públicament que les informacions que el tabloide estava publicant sobre ell no tenien cap motivació política. El *National Enquirer* és el mitjà que al gener, just després que Bezos i la seva dona, **MacKenzie**, anunciessin el seu divorci, va revelar que el fundador d'Amazon mantenia una relació extramatrimonial amb la presentadora de televisió **Lauren Sánchez**.

L'acusació de Bezos, publicada en un blog, és l'últim gir d'un cas que durant les últimes setmanes ha situat sota el focus mediàtic la vida privada de la persona més rica del món (la seva fortuna supera els 130.000 milions de dòlars), i obre una batalla cos a cos entre l'empresari, propietari del diari *The Washington Post*, i American Media Inc. (AMI), l'editor del tabloide més venut als Estats Units, que manté estrets vincles amb el president del país, **Donald Trump**.

En un correu electrònic que Bezos adjunta al seu article, un directiu d'AMI, **Dylan Howard**, descriu les imatges que el diari havia aconseguit i que amenaçava de publicar. Entre d'altres, hi havia una *selfie* de Bezos on suposadament mostrava els seus

genitals o una fotografia de Sánchez on sembla que practiqui sexe oral.

Un divorci polèmic

Bezos i la seva dona van anunciar el 9 de gener que es divorciaven després de 25 anys de matrimoni. El mateix dia, el *National Enquirer* va publicar suposats missatges de text privats que Bezos havia enviat a Lauren Sánchez i que van revelar que mantien una relació des de feia vuit mesos. Poc després, Bezos va tractar l'investigador **Gavin de Becker** (un consultor de seguretat que havia treballat per a l'expresident nord-americà **Ronald Reagan**) perquè esbrinés l'origen de la filtració d'aquells missatges. El detectiu va assegurar llavors que la publicació dels missatges tenia una motivació política, i en el seu text Bezos hi insisteix: “Es inevitable que algunes persones poderoses que reben cobertura informativa del *Washington Post* conloguin erròniament que soc el seu enemic”. Efectivament, el diari ha publicat molts articles crítics amb Trump, que hi ha respost amb acusacions personals contra Bezos a través de les xarxes, i que fins i tot va fer mofa del seu divorci en un tuit.

En el seu escrit, el fundador d'Amazon copia el text d'un correu electrònic que un advocat d'AMI, **Jon Fine**, va enviar aquest dimecres a l'advocat que representa De Becker, l'investigador contractat per Bezos. En aquest document, AMI demana a Bezos i De Becker que reconguin públicament que “no tenen cap coneixement o base per suggerir que la cobertura [del *National Enquirer*] tenia motivació política o estava influïda per forces polítiques”. A canvi, l'empresa editora del diari es comprometia a “no publicar, distribuir, compartir o descriure fotografies i textos no publicats”.

El 2016, durant la campanya de les eleccions que van portar Trump a la Casa Blanca, AMI va pagar 150.000 dòlars a l'exmodel de *Playboy* **Karen McDougal** a canvi que la noia no esbombés l'afer que havia mantingut amb Trump. L'acord preveia que el diari es reservava l'exclusiva del cas (de manera que la noia ja no estava autoritzada a parlar-ne), però el *National Enquirer* no va arribar a publicar la informació, amb l'objectiu –segons l'advocacia del districte sud de Nova York– de no perjudicar l'aleshores candidat a la presidència.

Al desembre, AMI i el seu president, **David Pecker**, van arribar a un acord amb la fiscalia federal dels Estats Units per no ser investigats per aquest pagament a canvi de col·laborar en la investigació del cas. Aquest pacte, però, estava condicionat al fet que ni la companyia ni Pecker no cometessin cap altre delictes, un requisit que ara podrien haver incomplert amb el suposat xantatge a Bezos.

FIRMA FOTO